

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0117/2013

25.3.2013

RAPORT

ELi harta ja ühesugused tingimused meediavabaduse tagamiseks kõikjal ELis
(2011/2246(INI))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Renate Weber

RR\931293ET.doc

PE496.665v02-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS	17
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	22

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi harta ja ühesuguste tingimuste kohta meediavabaduse tagamiseks kõikjal ELis (2011/2246(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklit 19, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artiklit 19 ja UNESCO kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 10, Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendeid, Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee ja Parlamentaarse Assamblee deklaratsioone, soovitusi ja resolutsioone ning Veneetsia komisjoni ja Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku dokumente, mis käsitlevad sõna-, teabe- ja meediavabadust,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 11, Euroopa Liidu lepingu artikleid 2, 7 ja 9–12, aluslepingu artikleid, mis käsitlevad asutamisõigust, teenuste osutamise vabadust, isikute ja kaupade vaba liikumist, konkurentsi ja riigiabi, ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 167 (kultuur),
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingule lisatud liikmesriikide avalik-õiguslikku ringhäälingut käsitlevat protokoll¹, mida tuntakse kui Amsterdami lepingu protokoll,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv)²,
- võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti massiteabevahendite mitmekesisuse kohta Euroopa Liidu liikmesriikides (SEK(2007)0032),
- võttes arvesse Euroopa meediavabaduse hartat³,
- võttes arvesse meediavabadust ja -pluralismi käsitleva kõrgetasemelise töörühma loomist Euroopa Komisjonis,
- võttes arvesse oma 20. novembri 2002. aasta resolutsiooni meedia koondumise kohta⁴, 4. septembri 2003. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus (2002)⁵, 4. septembri 2003. aasta resolutsiooni piirideta televisiooni kohta⁶, 6. septembri 2005. aasta resolutsiooni direktiivi 89/552/EMÜ („Piirideta televisioon”) artiklite 4 ja 5 kohaldamise kohta, muudetud direktiiviga 97/36/EÜ, ajavahemikuks 2001–2002⁷, 22. aprilli 2004.

¹ Protokoll liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta (ELT C 83, 30.3.2010, lk 312).

² ELT L 95, 15.4.2010, lk 1.

³ <http://www.pressfreedom.eu/en/index.php>.

⁴ ELT C 25 E, 29.1.2004, lk 205.

⁵ ELT C 76 E, 25.3.2004, lk 412.

⁶ ELT C 76 E, 25.3.2004, lk 453.

⁷ ELT C 193 E, 17.8.2006, lk 117.

aasta resolutsiooni sõna- ja teabevabaduse (põhiõiguste harta artikli 11 lõige 2) rikkumise ohu kohta ELis ja eelkõige Itaalias¹, 25. septembri 2008. aasta direktiivi meediakanalite koondumise ja meedia pluralismi kohta Euroopa Liidus², 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni digitaalajastu avalik-õigusliku ringhäälingu ja duaalsüsteemi tuleviku kohta³ ning 10. märtsi 2011. aasta resolutsiooni Ungari meediaseaduse kohta⁴,

- võttes arvesse käimasolevat Euroopa meediapluralismi algatust⁵, mis on Euroopa Komisjonis registreeritud ja mille eesmärk on kaitsta meedia pluralismi, ühtlustades osaliselt riiklikud eeskirjad, mis käsitlevad meedia omandisuhteid ja läbipaistvust, huvide konflikte poliitiliste ametitega ja meedia järelevalveasutuste sõltumatust,
- võttes arvesse audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi põhjendusi 8 ja 94, milles märgitakse, et liikmesriikidel tuleb hoiduda mis tahes sammudest, mis tekitaksid valitsevat seisundit või piiraksid pluralismi, ning võimaldada sõltumatutel reguleerivatel asutustel töötada läbipaistvalt ja erapooletult,
- võttes arvesse OSCE ja eelkõige OSCE meediavabaduse esindaja tehtud tööd meediavabaduse valdkonnas, sellega seotud aruandeid ja 6. novembril 2012 kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni korraldatud meediavabaduse teemalisel kuulamisel esitatud videokõnet,
- võttes arvesse valitsusväliste organisatsioonide avaldatud meediateemalisi aruandeid, sh Piirideta Reporterite (Reporters Without Borders) pressivabaduse indekseid ja Freedom House'i pressivabaduse aruannet,
- võttes arvesse meediaga seotud teemade kohta tehtud uurimusi, mille on avaldanud Euroopa Parlament⁶ ning Euroopa Ülikool-Instituudi meediapluralismi ja meediavabaduse keskus⁷,
- võttes arvesse komisjoni poolt 2007. aastal tellitud ja 2009. aastal avaldatud sõltumatut uuringut „Liikmesriikides valitseva meediapluralismi näitajad. Riskipõhine käsitlus”⁸, milles meedia vaatlusvahend on määratletud näitajatega, mis viitavad ohule meedia pluralismile,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
- võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamust (A7-0117/2013),

---

¹ ELT C 104 E, 30.4.2004, lk 1026.

² ELT C 8 E, 14.1.2010, lk 75.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0438.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0094.

⁵ www.mediainitiative.eu

⁶ „The Citizen's Right to Information: Law and Policy in the EU and its Member States” (Kodanike õigus teabele: ELi ja liikmesriikide õigus ja poliitika), juuni 2012, kättesaadav aadressil

<http://www.europarl.europa.eu/committees/fr/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=75131>

⁷ <http://cmpf.eui.eu/Home.aspx>.

⁸ Koostanud K.U.Leuven – ICRI, Jönköping International Business School - MMTC, Central European University - CMCS ja Ernst & Young Consultancy, Belgia.

- A. arvestades, et meedial on demokraatlikes riikides oluline avaliku järelevalve roll, sest meedia võimaldab kodanikel kasutada oma õigust saada teavet ning kontrollida ja anda hinnanguid võimu- või mõjupositsioonidel olevate isikute tegevusele ja otsustele, eriti kui on tegemist valimisdebattidega; arvestades, et meedial võib olla oma osa ka avaliku diskussiooni algatamisel, milleks nad kasutavad teabe jagamise üle otsustamisest tulenevaid ametivolitusi, toimides seega arvamuste kujundajana;
- B. arvestades, et sõnavabadus avalikus sfääris kujundab juba iseenesest demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid ning on lahutamatult seotud selle olemasolu ja püsimisega; arvestades, et vaba ja sõltumatu meedia ning vaba infovahetus täidavad otsustavat rolli mittedemokraatlikes režiimides toimuvates demokraatlikes muutustes ja et komisjonil palutakse tähelepanelikult jälgida meediavabaduse ja -pluralismi olukorda ühinemisläbirääkimisi pidavates riikides ning pöörata piisavalt tähelepanu vaba meedia rollile demokraatia edendamisel kogu maailmas;
- C. arvestades, et meediavabadus on nurgakiviks aluslepingutes loetletud väärtustele, sh demokraatiale, pluralismile ja vähemuste õiguste austamisele; arvestades, et nende ajalugu nn ajakirjandusvabaduse nime all on osa demokraatlike ideede progressist ja Euroopa ideaali arengust ajaloos;
- D. arvestades, et meediavabadus, pluralism ja sõltumatu ajakirjandus on meediategevuse olemasolu põhilised elemendid kogu Euroopa Liidus, eeskätt ühtsel turul; arvestades, et seega on igasugused põhjendamatud piirangud meediavabadusele, pluralismile ja ajakirjanduse sõltumatusele ühtlasi piirangud arvamusevabadusele ning majanduslikule vabadusele; arvestades, et ajakirjanikud peaksid olema vabad omanike, juhtide ja valitsuste survest, samuti finantsilisest survestamisest;
- E. arvestades, et autonoomne ja tugev avalik sfäär, mis põhineb sõltumatul ja pluralistlikul meedial, kujutab endast põhilist keskkonda, kus saavad edeneda kodanikuühiskonna kollektiivsed vabadused, nagu kogunemisvabadus, samuti individuaalsed õigused, nagu sõnavabadus ja teabele juurdepääsu vabadus;
- F. arvestades, et kodanike õigust sõna- ja teabevabadusele saab tagada üksnes meediavabaduse ja massiteabevahendite pluralismi tingimustes, mille puhul ajakirjanikud ja massiteabevahendid saavad kasutada oma õigust ja kohustust teavitada kodanikke õiglaselt ja neutraalselt ning anda erapooletult aru üldsusele huvipakkuvatest sündmustest ja otsustest; arvestades, et kõigil ühiskonnaliikmetel on õigus väljendada oma vaateid demokraatlikul ja rahumeelsel viisil;
- G. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohus on otsustanud, et inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklist 10, mille sätted sarnanevad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 11 sätetega, mis on osa ühenduse õigustikust, tuleneb liikmesriikide jaoks massiteabevahendite pluralismi tagamise positiivne kohustus;
- H. arvestades, et teave ületab tänu oma olemusele ja eriti viimaste aastakümnete tehnoloogilistele muutustele geograafilised piirid ning täidab olulist rolli välismaal elavate rahvuskogukondade informeerimisel, samuti annab vahendid, mis võimaldavad vastastikust mõistmist piirideülel ja riikide vahel; arvestades, et meedia – sh veebis, kuid mitte ainult – on omandanud ülemaailmse iseloomu, millest sõltuvad nüüd

avalikkuse, eeskätt infotarbijate ootused ja vajadused; arvestades, et muutused meediakeskkonnas ja kommunikatsioonitehnoloogiates on põhjalikult ümber kujundanud nii infovahetusruumi kui ka selle, kuidas inimesi teavitatakse ja kuidas kujundatakse avalikku arvamust;

- I. arvestades, et üleeuroopaline avalik sfäär, mis põhineb meediavabaduse ja pluralismi jätkuval ja katkematul järgimisel, on otsustava tähtsusega element liidu integratsiooniprotsessis vastavalt aluslepingutes sätestatud väärtustele, ELi institutsioonide vastutusele ja Euroopa demokraatia arengule, näiteks seoses Euroopa Parlamendi valimistega; arvestades, et aktiivne, konkurentsivõimeline ja pluralistlik (nii trüki- kui ka audiovisuaalne) meediamaastik stimuleerib kodanike osalemist avalikes aruteludes, mis on demokraatliku süsteemi korralikuks toimimiseks väga oluline;
- J. arvestades, et valitsusvälised organisatsioonid, meediavabadust jälgivad ühingud, Euroopa Nõukogu ja OSCE ning ka Euroopa Parlament oma uuringutes ja resolutsioonides on kirjeldanud ohtusid, mida valitsused, sh Euroopa Liidu liikmesriikide valitsused, vabale ja sõltumatule meediale kujutavad, ning nende ohtude eest hoiatanud¹;
- K. arvestades, et Euroopa Nõukogu ja OSCE on käsitlenud kommunikatsiooni demokraatlikku ja inimõõdet üksikasjalistes deklaratsioonides, resolutsioonides, soovitusel, arvamustes ja aruannetes meediavabaduse, massiteabevahendite mitmekesisuse ja koondumise kohta, luues selles valdkonnas ulatusliku ühtsete üleeuroopaliste miinimumstandardite kogumi;
- L. arvestades, et Euroopa Liit on võtnud endale ülesandeks kaitsta ja edendada massiteabevahendite mitmekesisust kui teabe- ja sõnavabaduse olulist eeldust, mis on kodanike aktiivsuse ja osalusdemokraatia jaoks väga olulised tähised, nagu on sätestatud põhiõiguste harta artiklis 11;
- M. arvestades, et meediavabadus on üks kriteeriumitest, mille alusel hinnatakse kandidaatriikide valmidust ühineda ELiga Kopenhaageni kriteeriumite alusel, samuti üks põhimõtetest, mida EL edendab oma välispoliitikas; arvestades, et EL ja selle liikmesriigid peaksid järelikult andma ise head eeskjuu, tagades nii usaldusvääruse ja sidususe;
- N. arvestades, et parlament on korduvalt väljendanud muret meediavabaduse, massiteabevahendite mitmekesisuse ja nende koondumise pärast ning on palunud komisjonil kui aluslepingute täitmise järelevalvajal võtta asjakohaseid meetmeid, muu hulgas esitades vastavasisulisi seadusandlikke ettepanekuid;
- O. arvestades, et 16. jaanuaril 2007. aastal algatas komisjon nn kolmeetapilise lähenemisviisi, mis hõlmas komisjoni talituste töödokumenti massiteabevahendite mitmekesisuse kohta,

---

¹ Kõnealused ohud on järgmised: meedia või meediat haldavate asutuste otsene või kaudne parteipoliitiline kontrollimine ja mõjutamine; mõnele meediaväljaandele turule juurdepääsu keelamine või selle piiramine ringhäälingu litsentseerimise ja lubade andmise menetluste kaudu; riiklikku või sõjalist julgeolekut, avalikku korda või moraalsust käsitlevate eeskirjade väärkasutamine ja ärakasutamine, et kehtestada tsensuur ning takistada dokumentidele ja teabele juurdepääsu; allikate konfidentsiaalsuse põhimõtte rikkumine; meedia koondumise ja huvide konflikti alaste õigusaktide puudumine; reklaami kasutamine juhtkirjas avaldatavate seisukohtade mõjutamiseks.

sõltumatut uurimust massiteabevahendite mitmekesisuse kohta ELi liikmesriikides koos näitajatega massiteabevahendite mitmekesisuse hindamiseks ja potentsiaalsete ohtude tuvastamiseks ELi liikmesriikides (avaldati 2007) ning komisjoni teatist massiteabevahendite mitmekesisuse näitajate kohta ELi liikmesriikides (avaldati 2008), millele järgnes avalik arutelu¹; arvestades, et sõltumatus uurimuses väljatöötatud meediapluralismi seirevahendit ei ole veel rakendatud;

- P. arvestades, et komisjon katkestas kahjuks selle lähenemisviisi, sest teatist ei avaldatud ja avalikku arutelu ei algatatud;
- Q. arvestades, et Lissaboni lepingu jõustumisega on põhiõiguste harta muutunud siduvaks; arvestades, et harta on esimene rahvusvaheline dokument, milles on selgelt kirjas, et massiteabevahendite vabadust ja mitmekesisust austatakse (artikli 11 lõige 2); arvestades, et aluslepingud annavad ELile õiguse ja pädevuse tagada, et Euroopa Liidus kaitstakse kõiki põhiõigusi, eelkõige ELi lepingu artiklite 2 ja 7 alusel;
- R. arvestades, et liikmesriigid on kohustatud pidevalt edendama ja kaitsma arvamus-, sõna-, teabe- ja meediavabadust, sest need põhimõtted on tagatud ka nende põhiseaduste ja õigusaktidega, samuti on nad kohustatud andma kodanikele õiglase ja võrdse juurdepääsu erinevatele infoallikatele ja seega erinevatele seisukohtadele ja arvamustele; arvestades, et neil on lisaks kohustus austada ja kaitsta eraelu ja pereelu, kodu ja suhtlust, samuti kodanike isiklike andmeid vastavalt harta artiklitele 7 ja 8; arvestades, et juhul kui need vabadused sattuvad mõnes liikmesriigis ohtu või neid rikutakse, on Euroopa Liit aluslepingutest ja hartast tulenevate pädevuste alusel kohustatud õigeaegselt ja tõhusalt sekkuma, et kaitsta Euroopa demokraatlikku ja pluralistlikku korda ja põhiõigusi;
- S. arvestades, et ELil on pädevus meediaga seotud valdkondades, nagu siseturg, audiovisuaalpoliitika, konkurents (sh riigiabi), telekommunikatsioon ja põhiõigused; arvestades, et parlament on tõdenud, et sellest lähtuvalt tuleks kindlaks määrata peamised miinimumstandardid, et tagada, kindlustada ja edendada teabevabadust ning massiteabevahendite piisavat mitmekesisust ja sõltumatut meedia juhtimist²; arvestades, et komisjon on teinud Euroopa Ülikool-Instituudi meediapluralismi ja meediavabaduse keskusele ülesandeks analüüsida ELi pädevuste ulatust meediavabaduse valdkonnas;
- T. arvestades, et liigne poliitiline ja rahaline sekkumine ning majanduskriis põhjustavad meedia, eeskätt avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide jaoks raskusi ja survet seoses toimetuste sõltumatuse, töötajate värbamise, ebakindlate töösuhete, enesetsensuuri, massiteabevahendite mitmekesisuse, teabe neutraalsuse ja kvaliteedi, kättesaadavuse ja rahastamisega;
- U. arvestades, et ajakirjanike suur töötuse määr Euroopas tekitab muret, samuti see, et suur osa nendest töötab vabakutselisena, nende tööalane stabiilsus ja toetus on piiratud ning palju on ebakindlust;
- V. arvestades, et erameediakanalid peavad toime tulema suurema riigisisese ja ka piiriülese

---

¹ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/52>

² Vt Ungari meediaseadust käsitleva Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2011. aasta resolutsiooni lõiget 6 (P7_TA(2011)0094).

koondumisega, meediakonglomeraatidega, kes levitavad oma tooteid eri riikides, ELi siseste meediainvesteeringute kasvuga ning väljastpoolt Euroopat pärit investorite ja massiteabevahendite üha suureneva mõjuga Euroopas, mis toob kaasa teabe monopoliseerimise ja õõnestab arvamuste paljusust; arvestades, et mõnede erameediakanalite rahastamisallikad, kaasa arvatud Euroopa Liidus, tekitavad muret;

- W. arvestades, et Euroopa avalikkus on paljudes küsitlustes, arvamusuuringutes ja avalikes algatustes väljendanud muret meediavabaduse ja –pluralismi halveneva olukorra pärast ning nõudnud korduvalt, et EL astuks samme meediavabaduse kaitseks ja tugeva, sõltumatu ning pluralistliku meediamaastiku kujundamiseks;
- X. arvestades, et uudistetsükli kiirenemine on toonud kaasa mitmeid puudujääke ajakirjanike töö osas, näiteks jäetakse ära ajakirjanduslike allikate kontroll ja topeltkontroll;
- Y. arvestades, et digikeskkonna arendamisel võib olla oluline roll on-line teabe juurdepääsetavuses Euroopa kodanikele;
- Z. arvestades, et meediamaastikul toimuvad praegu põhimõttelised muutused; arvestades, et eelkõige praeguse majanduskriisi tingimustes töötab aina kasvav arv ajakirjanikke tööturustandarditega võrreldes ebakindlates töötingimustes ja neil puuduvad sotsiaalkindlustuse õigused, ning et sellega seonduvad ajakirjanduse probleemsed tulevikuväljavaated;
- AA. arvestades, et kodanikud on saatnud Euroopa Parlamendile petitsioone samade murede ja nõudmistega, paludes, et institutsioonid ja eelkõige parlament võtaksid midagi ette;
- AB. arvestades, et tehnoloogilised muutused nagu internet, personaalarvutid ja viimasel ajal ka mobiilne internet on põhjalikult muutnud teabe infrastruktuuri ning sellel on olnud tagajärjed traditsioonilise meedia ärimudelile, eeskätt seoses sõltumisega reklaamiturust, see on tekitanud ohu teatud meediaväljaannete püsimisele, millel on kodanike ja demokraatia jaoks oluline roll; arvestades, et seepärast on nii liikmesriikide kui ka liidu tasandi ametiasutustel kohustus luua praeguseks üleminekuperioodiks vahendid, mis aitavad tagada sõltumatu meedia väärtuste ja kohustuste püsijäämise, sõltumata tehnoloogilisest platvormist, mida väljaanded nüüd või edaspidi kasutavad; palub sellega seoses komisjonil viia läbi uurimus tehnoloogiliste muutuste mõju kohta meedia ärimudelile ja selle tagajärgede kohta meediavabadusele ja –pluralismile;
- AC. arvestades, et äsjane majanduskriis on meediaväljaannete raskusi süvendanud, muutes ajakirjaniku elukutse veelgi ebakindlamaks, meediamaastiku haavatavamaks poliitilise ja majandusliku surve suhtes, samuti ka iseenesest hapramaks; arvestades, et neil nähtustel on eriti tõsised tagajärjed ajakirjandusžanritele, mis on kallimad ja aeganõudvamad, nagu uuriv ajakirjandus, reportaažid ja korrespondentide saatmine välismaale; arvestades, et seda tüüpi ajakirjandus on hädavajalik, tagamaks, et avalikud ja poliitilised võimud kannavad vastutust ja annavad aru, samuti selleks, et peatada majandusliku ja institutsioonilise võimu kuritarvitamine ning tagada kuritegeliku tegevuse avastamine ja kohtu alla andmine sotsiaal-, keskkonna- ja humanitaarvaldkonnas; palub, et komisjon viiks läbi uurimuse kriisi mõjude kohta ja ajakirjanike ebakindlate töösuhete tagajärgede kohta, et analüüsida selle tagajärgi meediavabadusele ja –pluralismile ning püüda olukorda parandada;

AD. arvestades, et tehnoloogilised muutused, sõltumatute ajakirjanike mitmekesine kogukond ning kvaliteedi jaoks vajalike paljude pädevuste omandamine pakub võimalusi luua uusi ühiseid platvorme ja riikidevahelisi ajakirjanduslikke ühissetevõtteid, mida võib toetada nii riikliku kui ka turupõhise poliitikaga;

1. kutsub liikmesriike ja Euroopa Liitu üles austama, tagama, kaitsma ja edendama sõna- ja teabevabaduse põhiõigust, meediavabadust ja massiteabevahendite mitmekesisust ning seega hoiduma ohustamast meediavabadust, ja töötama välja või toetama mehhanisme tõkestamiseks meediavabaduse ohustamist meedia ebakohase poliitilise mõjutamise, surve avaldamise ning parteipoliitilise kontrolli ja tsensuuri kehtestamise teel või poliitiliste või erahuvide nimel massiteabevahendite vabaduse ja sõltumatuse piiramise või põhjendamatu takistamise või avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide finantsilise surve teel;
2. kutsub liikmesriike ja ELi üles tagama, et oleks kehtestatud sellised õiguslikult siduvad menetlused ja mehhanismid meediajuhtide, juhatuste, nõukogude ja reguleerivate asutuste liikmete valimiseks ja ametissenimetamiseks, mis oleksid läbipaistvad, mis põhineksid saavutustel ja vaieldamatul kogemusel ning tagaksid professionaalsuse, aususe, ja sõltumatuse, samuti maksimaalse konsensusu kogu poliitilise ja sotsiaalse skaala ulatuses, õiguskindluse ja järjepidevuse, mitte ei lähtuks valimistulemustest või võimalolijate tahtest sõltuva poliitilise kohtade jagamise süsteemi raames poliitikute või parteide poolt ette kirjutatud kriteeriumitest; märgib, et iga liikmesriik peaks koostama nimekirja kriteeriumitest, mille alusel nimetatakse ametisse riiklike meediaväljaannete juhte või juhatuse liikmeid, järgides sõltumatuse, usaldusväarsuse, kogemuse ja professionaalsuse põhimõtteid; palub liikmesriikidel luua garantiid, et tagada meedianõukogude ja regulatiivsete organite sõltumatus valitsuse, parlamendi enamuse või mis tahes muu ühiskonnarühma poliitilisest mõjust;
3. rõhutab, et massiteabevahendite paljusus ja ajakirjanike ning toimetajate sõltumatus on meediavabaduse tugisambad, sest see tagab meedia mitmekesisuse, kindlustab juurdepääsu mitmesugustele sotsiaalsetele ja poliitilistele huvirühmadele, arvamustele ja seisukohtadele (sh valitsusvälised organisatsioonid, kodanikeühendused, alaealised jms) ning võimaldab kajastada laia arvamusteriingi;
4. palub liikmesriikidel tagada, et mitmete piirkondlike valitsuste või liikmesriikide vahel jagunenud kultuurilistel kogukondadel oleks juurdepääs omakeelsele meediale ning et seda juurdepääsu ei takistataks ühegi poliitilise otsusega;
5. tuletab meelde, et Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuse kohaselt peavad osalisriigid tagama massiteabevahendite mitmekesisuse vastavalt Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklile 10; juhib tähelepanu asjaolule, et nimetatud konventsiooni artikkel 10 sisaldab sätteid, mis sarnanevad ühenduse *acquis*' osaks oleva Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 11 sätetega;
6. rõhutab, et komisjon peab jälgima, et liikmesriigid tagaksid oma riigis põhiõiguste harta reaalse ellurakendamise, mille tunnuseks on massiteabevahendite mitmekesisus, võrdne juurdepääs teabele ja neutraalsuse kaudu tagatav pressisõltumatuse austamine;
7. märgib, et Kopenhaageni kriteeriumite kohaselt peavad Euroopa Liiduga ühineda

soovivad riigid järgima ühenduse õigustikku, mis sisaldab põhiõiguste hartat ja täpsemalt selle artiklit 11, milles nõutakse massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse austamist; märgib teiselt poolt, et kuigi praegustelt liikmesriikidelt nõutakse samuti harta järgimist, puudub mehhanism selle tagamiseks;

8. rõhutab tõeliselt tasakaalustatud Euroopa duaalsüsteemi olulist rolli, milles on oma osa nii eraõiguslikul kui ka avalik-õiguslikul meedial ja mida on kavas säilitada vastavalt Euroopa Parlamendi, komisjoni ja Euroopa Nõukogu nõudmistele; märgib, et multimeediaühiskonnas, kus on kasvanud ärihuvidest lähtuvate ülemaailmsel turul osalejate arv, on ülimalt oluline roll tugeval avalik-õiguslikul meedial; tuletab meelde kodanike poolt riigi kaudu rahastatud avalik-õiguslike mediakanalite olulist rolli ning nende institutsioonilist kohustust pakkuda kvaliteetset, täpset ja usaldusväärset teavet mitmekesisele publikule, mis peab olema sõltumatu välisest survest ning poliitika ja kapitali huvidest ja pakkuma ruumi ka nišsidele, mis ei pruugi olla erameedia jaoks kasulikud; rõhutab, et erameediakanalitel on samasugused kohustused, eelkõige institutsioonilise ja poliitilise iseloomuga teabe suhtes, näiteks valimiste, rahvaküsitluste jms kontekstis; rõhutab, et on vaja tagada riiklike uudisteagentuuride professionaalne sõltumatus ja vältida uudistemonopolide teket;
9. tunnistab, et jätkuval eneseregulatsioonil ja mitteseadusandlikel algatustel, kui need on sõltumatud, erapooletud ja läbipaistvad, on oluline roll meediavabaduse tagamisel; palub komisjonil võtta meetmeid, et toetada meedia ja selle reguleerivate asutuste sõltumatust nii riigist (kaasa arvatud Euroopa tasandil) kui ka jõulistest kommertshuvidest;
10. tuletab meelde avalik-õigusliku meedia erilist rolli, nagu on sätestatud Amsterdami protokollis liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta;
11. tuletab meelde, et aluslepingute protokollis nr 29 tunnistatakse, et avalik-õigusliku ringhäälingu süsteem on igas liikmesriigis otseselt seotud iga ühiskonna demokraatlike, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajadustega ning vajadusega säilitada mediapluralismi; seepärast näeb ette, et liikmesriigid võivad avalik-õiguslikku ringhäälingut rahastada ainult niivõrd, kui on vajalik avaliku teenuse osutamiseks, ega tohi mõjutada kauplemistingimusi ja konkurentsi Euroopa Liidus sellises ulatuses, mis oleks vastuolus üldiste huvidega;
12. rõhutab, kui oluline on tagada avalik-õigusliku meedia asjakohane, proportsionaalne ja stabiilne rahastamine, et kindlustada selle poliitiline ja majanduslik sõltumatus, nii et see saaks täita oma ülesandeid, sealhulgas oma sotsiaalset, hariduslikku, kultuurilist ja demokraatlikku rolli, ning kohanduda digikeskkonna muutusega ja edendada info- ja teadmispõhist osalusühiskonda, kus esinduslik kvaliteetmeedia oleks kõigile kättesaadav; väljendab muret mõnes liikmesriigis esineva murettekitava suundumuse pärast kohaldada eelarvekärpeid avalik-õigusliku meedia suhtes või vähendada selle tegevust, sest see vähendab meedia suutlikkust täita oma missiooni; nõuab tungivalt, et liikmesriigid muudaksid seda suundumust ning tagaksid avalik-õigusliku meedia stabiilse, jätkusuutliku, piisava ja prognoositava rahastamise;
13. rõhutab, et meetmeid, millega reguleeritakse meediaväljaannete turulepääsu ringhäälingu litsentseerimise ja lubade andmise menetluste kaudu, ning eeskirju, mis käsitlevad riikliku, rahvusliku või sõjalise julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse või laste kaitsmist, ei

tohi ära kasutada selleks, et kehtestada meedia üle parteipoliitilist kontrolli või tsensuuri ning takistada kodanike põhiõigust saada teavet üldsusele huvi pakkuvate tähtsate teemade kohta; rõhutab, et selles osas tuleb tagada nõuetekohane tasakaal; hoiatab, et massiteabevahendeid ei tohiks ohustada konkreetsete huvirühmade või lobistide, ettevõtjate või usurühmituste mõju;

14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kohaldama konkurents- ja meediaeeskirju, tagama konkurentsi, et hoida ära domineeriva seisundi tekkimist ja sellele reageerida, näiteks seades konkurentsikünnised meediatööstuses madalamale kui muudel turgudel, tagama uute sisenejate turulepääs, sekkuma meedia liigse koondumise puhul ning kui massiteabevahendite paljususe, sõltumatus ja meediavabadus on ohustatud, eesmärgiga tagada kõikidele ELi kodanikele juurdepääs vabale ja mitmekülgsel meedialle kõigis liikmesriikides, samuti andma vajaduse korral soovitusi olukorra parandamiseks; rõhutab, et meedia sõltumatust ohustab selliste ajakirjanduskontsernide olemasolu, mille omanikuks on ettevõtjad, kes võivad sõlmida riigihankelepinguid; kutsub komisjoni üles hindama seda, kuidas kehtivad konkurentsieeskirjad on seotud kommertsmeedia üha suurema koondumisega liikmesriikides; kutsub komisjoni üles esildama konkreetseid meetmeid, et kaitsta meediapluralismi ja hoida ära massiteabevahendite liigset koondumist;
15. rõhutab, et tuleb tähelepanu pöörata meediaomandi koondumise tasemele liikmesriikides, toonitades samas, et massiteabevahendite mitmekesisuse mõiste hõlmab laiemat teemaderingi, nagu tsensuuri keelamist, ajakirjanike allikate ja teabeandjate kaitset ning küsimusi, mis seonduvad poliitikas osalejate ja turujõudude avaldatava surve, läbipaistvuse, ajakirjanike töötingimuste, meediakontrolli asutuste, kultuurilise mitmekesisuse, uute tehnoloogiate arendamise, teabe ja sidevahendite piiranguteta kättesaadavuse, internetile tsenseerimata juurdepääsu ja digitaalse lõhega; on seisukohal, et massiteabevahendite omandisuhted ja juhtimine peavad olema läbipaistvad ja need ei tohiks olla koondunud; rõhutab, et omandisuhete kontsentreerumine meediasüsteemis ohustab pluralismi ja kultuurilist mitmekesisust ja toob kaasa meediasisu ühetaoliseks muutumise;
16. nõuab eeskirjade kehtestamist, millega oleks tagatud nõuetekohane reageerimine huvide konfliktidele, mis tulenevad näiteks poliitilise ametikoha ja meediaväljundite üle teostatava kontrolli ühendamisest, ning eelkõige see, et meediakontsernide tulusaavad omanikud oleksid alati avalikustatud, vältimaks huvide konflikti; nõuab selgete eeskirjade tulemuslikku rakendamist, et tagada meedia rahastamise ning riigi sponsorluse ja reklaamieralduste läbipaistvad ja õiglased menetlused, tagamaks et need ei mõjuta sõna- ja teabevabadust, pluralismi või meediaväljaannete toimetusalikku suunitlust, ning palub komisjonil seda kontrollida;
17. toonitab, et vaatamata konkurentsipoliitika kasutamisele ELi ühinemismääruse ja eelkõige selle määruse artikli 21 abil¹, on esile kerkinud mure, et kõnealuste vahenditega ei kontrollita piisavalt meedia koondumist turu eraldamise probleemide tõttu, mille puhul jäävad mõnel juhul suured eri massiteabevahendite ettevõtete ühinemised alla ELi konkurentsipoliitikas sätestatud käibekünnistele;

---

¹ Selles artiklis nähakse ette, et liikmesriigid võivad võtta meetmeid õigustatud huvide kaitseks, jõustades siseriiklikke õigusakte meediakanalite paljususe kaitseks.

18. toonitab, et meediatööstuse turuvõim tuleneb mitte üksnes monopoolsest hinnakujundusvõimust, vaid ka poliitilisest mõjuvõimust, mis viib õigusaktide ettevalmistamisele avaldatava mõjuni (*regulatory capture*), mistõttu on juba kehtestatud valitsevat seisundit raskem kaotada; nõuab, et konkurentsikünnised seataks meediatööstuses madalamale kui muudel turgudel;
19. tuletab komisjonile meelde, et talt on varem mitu korda küsitud võimaluse kohta võtta kasutusele õigusraamistik, et hoida ära omandi koondumine ja valitseva seisundi kuritarvitamine; kutsub komisjoni üles esildama meediapluralismi kaitseks konkreetseid meetmeid, sealhulgas massiteabevahendite omandisuhete eeskirjade õigusraamistik, milles võetakse kasutusele liikmesriikide miinimumstandardid;
20. rõhutab, et on oluline tagada ajakirjanike sõltumatus, seda nii toimetajate, väljaandjate ja omanike sisemist survet kui ka poliitiliste või majanduslike lobistide või teiste huvigruppide välist survet silmas pidades, ning rõhutab toimetuste põhikirjade või toimimisyhendamise tähtsust toimetuskorralduse sõltumatusele, sest need takistavad omanike, valitsuste või väliste sidusrühmade sekkumist uudiste infosüsteemidesse; rõhutab, kui oluline on kasutada sõnavabadust ilma mingi diskrimineerimiseta ja tuginedes võrdsusele ning võrdsele kohtlemisele; rõhutab, et avalikele dokumentidele ja teabele juurdepääsu õigus on ajakirjanike ja kodanike jaoks äärmiselt oluline ning kutsub liikmesriike üles looma kindlat ja ulatuslikku õigusraamistikku seoses valitsuse teabe vabaduse ja avalikele dokumentidele juurdepääsuga; palub liikmesriikidel anda õiguslikke tagatiseid seoses allikate konfidentsiaalsuse põhimõtte täieliku kaitsmisega ning nõuab Euroopa Inimõiguste Kohtu vastava valdkonna kohtupraktika ranget kohaldamist, muu hulgas seoses rikkumistest teatamisega;
21. nõuab ajakirjanike kaitsmist survevastandamise, hirmutamise, tagakiusamise, ähvarduste ja vägivalda eest, tuletades meelde, et uurivad ajakirjanikud saavad tihti oma tegevuse tõttu ähvarduste osaliseks, neid rünnatakse füüsiliselt ja kiputakse isegi nende elu kallale; rõhutab õigluse tagamise ja karistamatuse vastu võitlemise olulisust seoses mainitud tegevustega, juhtides ühtlasi tähelepanu asjaolule, et neil on sõnavabadusele hirmutav mõju, mis viib massiteabevahendite enesetsensuurini; rõhutab asjaolu, et uurivad ajakirjanikud aitab jälgida, et järgitaks demokraatiat ja head valitsemistava, ning avalikustada eeskirjade rikkumisi ja kuritegusid ühiskonnas, osutades seega abi prokuratuuriasutustele; nõuab, et liikmesriigid ja EL toetaksid ja edendaksid uurivat ajakirjanikud ning propageeriks eetilist ajakirjanikud massiteabevahendites, töötades välja kutsestandardid ja asjakohased õiguskaitsemenetlused, eelkõige kutsekoolituse kaudu ning meediaühenduste ja -liitude kehtestatud ühtsete toimimisyhendamise abil;
22. kutsub liikmesriike üles võtma vastu õigusakte, et hoida ära luureametnike infiltratsioonid uudistetoimetustesse, sest selline tava seab ohtu sõnavabadusele, kuna see võimaldab toimetuste jälgimist ja loob usaldamatuse õhkkonda, takistab teabe kogumist, ohustab allikate konfidentsiaalsust ning äärmisel juhul võimaldab edastada avalikkusele väärtusetut ja avalikkust manipuleerida, mis kahjustab meedia usaldusväarsust;
23. toonitab, et üha enam ajakirjanikke töötab ebakindlates tingimustes ja neil puuduvad tööturul tavapärased sotsiaalsed tagatised, ning nõuab meediatöötajate töötingimuste parandamist; rõhutab, et liikmesriigid peavad tagama, et ajakirjanike töötingimused on

vastavuses Euroopa sotsiaalharta sätetega; rõhutab, kui olulised on ajakirjanike jaoks kollektiivlepingud ja ajakirjanike kollektiivide kuulumine ametiühingutesse, mis peavad olema lubatud kõigile töötajatele, isegi kui nad kuuluvad väikesesse rühma, töötavad väikestes ettevõtetes või kui nende lepinguvorm ei ole standardne, nagu näiteks ajutine töö, sest kindel töökoht võimaldab ajakirjanikel üheskoos end väljendada ja tegutseda ja järgida sel viisil kergemini ja tõhusamalt oma kutsealastandardeid;

24. toonitab, et meedias tuleb edendada eetilist ajakirjandust; kutsub komisjoni üles tegema ettepaneku võtta vastu õigusakt (nt sellise soovitusena nagu 20. detsembri 2006. aasta soovitus alaealiste ja inimväärkuse kaitse ning vastulause esitamise õiguse kohta seoses Euroopa audiovisuaal- ja teabeteenuste tööstusharu konkurentsivõimega), tagamaks et liikmesriigid kohustavad meediasektorit töötama välja kutsestandardid ja eetilised normid, mis hõlmavad kohustust osutada teavitamisel erinevustele faktide ja arvamuste vahel, vajadust täpsuse, erapooletuse ja objektiivsuse järele, inimeste eraelu austamist, kohustust parandada väärtust ja õigust esitada vastulause; õigusraamistikus tuleks ette näha sõltumatu meedia reguleeriva asutuse loomine meediasektori poolt, mis toimiks sõltumatult poliitilisest ja muust välisest sekkumisest ning käsitleks ajakirjanduse vastu esitatud kaebusi, võttes aluseks kutsestandardid ja eetilised normid, ja millel oleks õigus võtta asjakohaseid sanktsioone;
25. kutsub kõiki liikmesriike, kus laimamine on kriminaalkuritegu, dekriminaliseerima selle nii pea kui võimalik; väljendab kahetsust, et mitmes liikmesriigis avaldatakse ajakirjanikele ja meediale survet, kasutatakse vägivalda ja ähvardamist, mh meelevahelduste ja avalike ürituste kajastamisel, mis tekitab muret Euroopa ja rahvusvahelistes organisatsioonides, akadeemilistes ringkondades ja kodanikuühiskonnas; toonitab, kui oluline on pidada ametiasutustega dialoogi, tagamaks seda, et ei oleks ohustatud meediavabadus ja -sõltumatus, et ei kärbitaks kriitikat ja et õiguskaitsetöötajad austaksid massiteabevahendite rolli ning tagaksid, et nad saavad teha oma tööd vabalt ja turvaliselt;
26. toonitab, kui oluline on luua meedia valdkonnas isereguleerivaid asutusi, nagu kaebuste lahendamise komisjone ja ombudsmene, ja toetab Euroopa ajakirjanike praktilisi, rohujuure tasandilt lähtuvaid jõupingutusi oma põhiõiguste kaitsmisel, luues kõnealuste õiguste ja eelkõige sõnavabaduse rikkumiste dokumenteerimiseks kontaktkeskuse (kooskõlas katseprojektiga, mis võeti 23. oktoobril 2012 täiskogul vastu osana parlamendi seisukohast 2013. aasta eelarve kohta);
27. rõhutab vajadust kogu audiovisuaalmeedia sektoris poliitilise teabe edastamise eeskirjade järele, et tagada õiglane juurdepääs mitmesugustele poliitilistele konkurentidele, arvamustele ja seisukohtadele, eelkõige valimiste ja rahvaküsitluste puhul, eesmärgiga kindlustada, et kodanikud saavad kujundada oma seisukoha, ilma et neid mõjutaks üks domineeriv arvamus kujundav jõud; märgib asjaolu, et reguleerivatel asutustel tuleb need eeskirjad nõuetekohaselt jõustada;
28. rõhutab, et sõnavabaduse ja meediavabaduse põhiõigus ei ole reserveeritud üksnes tavapärase massiteabevahendite jaoks, vaid hõlmab ka sotsiaalmeediat ja muid uue meedia vorme; rõhutab, kui oluline on tagada internetis sõna- ja teabevabadus, tagades selleks võrgu neutraalsuse, ja kutsub seetõttu ELi ja liikmesriike üles tagama, et neid

õigusi ja vabadusi internetis täiel määral austataks seoses vaba juurdepääsuga teabele ning teabe andmise ja liikumisega; hoiatab ametiasutuste mis tahes püüete eest, mis on suunatud registreerimise või loa nõudmisele või väidetavalt kahjuliku sisu kärpimisele; tunnistab, et avalik-õigusliku meedia poolne internetiteenuste pakkumine aitab kaasa nende missioonile tagada kodanikele juurdepääs teabele ja võimaldada neil kujundada oma arvamus eri allikate põhjal;

29. toonitab, et uudiste vahendajate, otsingumootorite ja muude internetis leiduva teabe ja uudistesisu levitamise ja nendele juurdepääsu vahendajate tähtsus on üha suurem; kutsub komisjoni üles lisama kõnealused internetiosalised audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi läbivaatamisel ELi õigusraamistikku, et lahendada sisu diskrimineerimise ja allikate valiku moonutamise probleemid;
30. innustab komisjoni ja liikmesriike pöörama komisjoni meediaalase asjatundlikkuse poliitika raames piisavalt tähelepanu meediaalasele haridusele, mis tagab kodanikele vahendid neile edastatava üha kasvava teabemahu kriitiliseks tõlgendamiseks ja selles orienteerumiseks;
31. kutsub komisjoni üles kontrollima, kas liikmesriigid väljastavad oma ringhäälingulube objektiivsete, läbipaistvate, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete kriteeriumite alusel;
32. rõhutab, et on oluline ja kiireloomuline igal aastal jälgida meediavabadust ja -pluralismi kõigis liikmesriikides ning koostada selle kohta iga-aastaseid aruandeid, võttes aluseks Euroopa Nõukogu ja OSCE väljatöötatud üksikasjalikud standardid ning riskipõhise analüütilise käsitusviisi ja näitajad, mis töötati välja komisjoni jaoks koostöös valitsusväliste organisatsioonide, huvirühmade ja ekspertidega koostatud sõltumatu uurimuse käigus, jälgides ja kontrollides muu hulgas ka meediat käsitlevate õigusaktide väljatöötamist ja muutmist, liikmesriikides vastuvõetud seadusaktide mõju meediavabadusele, eelkõige seoses valitsusepoolse sekkumisega, ning häid tavasid avalike teenuste standardite määratlemiseks nii avalik-õiguslikes kui ka erakanalites; toonitab, kui oluline on teha sellised ühised Euroopa standardid teatavaks laiemale avalikkusele; on seisukohal, et komisjon, Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet ja/või Euroopa Ülikool-Instituudi meediapluralismi ja meediavabaduse keskus peavad tegelema sellega ning avaldama iga-aastase jälgimistulemuste raporti; on arvamusel, et komisjon peaks esitama raporti parlamendile ja nõukogule ning tegema ettepanekud raporti järeldustest tulenevate tegevuste ja meetmete kohta;
33. on arvamusel, et ELi pädevusse kuulub seadusandlike meetmete võtmine sõna- ja teabevabaduse, meediavabaduse ja -pluralismi tagamiseks, kaitseks ja edendamiseks vähemalt sama suures ulatuses kui järgmistes valdkondades: alaealiste ja inimväärikuse kaitse, kultuuriline mitmekesisus, kodanike juurdepääs teabele oluliste sündmuste kohta ja/või oluliste sündmuste kajastamine, puudega inimeste õiguste edendamine, äriliste teadaannetega seotud tarbijakaitse, õigus esitada vastulause – mis on kõik audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga hõlmatud üldised huvid; on samal ajal arvamusel, et mis tahes reguleerimine peaks toimuma ELi ja liikmesriikide olukorra üksikasjaliku ja hoolika analüüsi põhjal, arvestades lahendamist vajavaid probleeme ja selleks parimaid võimalusi; on arvamusel, et tuleks püüelda mitteseadusandlike algatuste,

näiteks järelevalve, isereguleerimise, toimumisjuhendite ning vajaduse korral ELi lepingu artikli 7 kohaldamise poole, nagu nõuab enamik sidusrühmi, pidades meeles, et nii mõnigi suurimatest ohtudest meediavabadusele tuleneb mõnes liikmesriigis hiljuti vastu võetud õigusaktidest;

34. kutsub veel kord komisjoni üles audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi läbi vaatama ja muutma ning laiendama selle kohaldamisala, et hõlmata sõna- ja teabevabaduse, meediavabaduse ja -pluralismi põhiõiguste austamise, kaitse ja edendamise miinimumstandardid, tagama põhiõiguste harta, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning sellega seotud, meedia valdkonna positiivseid kohustusi käsitleva kohtupraktika täielik kohaldamine, sest direktiivi eesmärk on luua audiovisuaalmeedia teenuste jaoks sisepiirideta ala, tagades samaaegselt üldist huvi pakkuvate eesmärkide kõrgetasemelise kaitse, näiteks luues nõuetekohane õigus- ja haldusraamistik, et tagada tulemuslik pluralism¹; kutsub seepärast komisjoni üles audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi läbi vaatama ja muutma, et tagada – nagu see toimib reguleerivate asutuste puhul (ja mudeli alusel) elektroonilise side raamistikus – et riiklikud reguleerivad asutused on oma otsustusprotsessides, oma ülesannete täitmisel ja jälgimisprotsessis täielikult sõltumatud, erapooletud ja läbipaistvad, nõuetekohaselt rahastatud oma tegevuse elluviimiseks ning et neil on pädevus kehtestada asjakohaseid sanktsioone tagamaks, et nende otsused täidetakse; kutsub nimetatud läbivaatamise raames komisjoni üles ELi tasandi koostöö ja meediaküsimuste koordineerimist institutsionaliseerima, näiteks luues Euroopa audiovisuaalmeedia teenuseid reguleerivate asutuste töörühma, ning ühtlustama ja tugevdama audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi artiklites 29 ja 30 sätestatud riiklike reguleerivate asutuste staatust;
35. palub komisjonil kaasata audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi läbivaatamisel ja muutmisel ka sätteid, mis käsitlevad massiteabevahendite omandisuhete läbipaistvust, meedia koondumist, huvide konflikti eeskirju, et hoida ära poliitiliste ja majanduslike jõudude sobimatu mõju meediale, ning meedia järelevalveasutuste sõltumatust; kutsub komisjoni üles avaldama teatist, millega rakendatakse meediapluralismi seirevahendi näitajad ELi liikmesriikide meediapluralismi kohta, mis töötati välja sõltumatus uuringus „Liikmesriikides valitseva meediapluralismi näitajad. Riskipõhine käsitlus” jaanuaris 2007; märgib, et teatisele peaks järgnema laialdane avalik konsulteerimine kõigi kaasatud osalistega, muu hulgas kõrgetasemelise meediavabadust käsitleva töörühma aruande järeelmeetmete alusel, ja konkreetse ettepaneku kujul ELi suuniste kohta, mis käsitlevad meediavabadust ja -pluralismi;
36. kutsub liikmesriike üles jätkama viivitamata reformidega, et saavutada nimetatud eesmärgid; palub komisjonil selgelt määratleda reguleerivate asutuste volitused, eelkõige reguleerimise ja kontrolli asjus, ning jälgida, et sanktsioonide kehtestamisel järgitaks vajalikkuse ja proportsionaalsuse nõudeid; tuletab meelde, kui oluline on kohandada määruse kohaldamisala iga meedia eriolemusele;
37. kutsub riiklikke reguleerivaid asutusi üles tegema meediaküsimustes ELi tasandil koostööd ja seda koordineerima, näiteks luues Euroopa audiovisuaalmeedia teenuseid reguleerivate asutuste töörühma, ning ühtlustama audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi artiklites 29 ja 30 sätestatud riiklike reguleerivate asutuste staatuse, tagades et nad on oma

---

¹ Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon, Centro Europa 7, 7. juuni 2012, lõige 134.

otsustusprotsessides, oma ülesannete täitmisel ja jälgimisprotsessis sõltumatud, erapooletud ja läbipaistvad ning et neil on pädevus kehtestada asjakohaseid sanktsioone tagamaks, et nende otsused täidetakse;

38. kutsub komisjoni, nõukogu ja liikmesriike üles võtma õigeaegselt asjakohaseid, proportsionaalseid ja astmelisi meetmeid, kui on kahtluse all sõna-, teabe- ja meediavabadus ja -pluralism ELis ja liikmesriikides;
39. on seisukohal, et ELi laienemise puhul tuleks panna täiendavat rõhku vabaduste ja sõnavabaduse kaitsele, kuna neid peetakse laialdaselt inimõiguste ja Kopenhaageni kriteeriumite demokraatia tingimuslikkuse osaks; palub komisjonil jätkata ELi kandidaatriikide jälgimist seoses meediavabaduste kaitse alase tegevuse ja edusammudega;
40. kutsub komisjoni üles tagama, et meediapluralismil ja -omandil põhinevad kriteeriumid lisatakse kõikidesse mõjuhinnangutesse, mida teostatakse seadusandlike ettepanekutega seotud uute algatuste jaoks;
41. väljendab muret massiteabevahendite omandisuhete puuduliku läbipaistvuse pärast Euroopas ning kutsub seepärast komisjoni ja liikmesriike üles tagama läbipaistvust massiteabevahendite omandisuhetes ja juhtimises ja tegema algatusi selles valdkonnas, nõudes selleks eelkõige ringhäälingult, trüki- ja sarnaselt meedialt piisavalt täpse ja ajakohastatud teabe esitamist omandi kohta riiklikele meediaasutustele, äriregistritele ja avalikkusele, et võimaldada meediaväljundite kasusaavate ja lõplike omanike ja kaasomanike tuvastamist, näiteks arendades andmebaasi Mavise ühtseks Euroopa registriks, et tuvastada ülemäärast meedia koondumist, ennetada olukorda, kus meediaorganisatsioonid varjavad oma erihuviseid, ja võimaldada kodanikel kontrollida, millised on nende meedia taga peituvad huvid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema kindlaks ja kontrollima, kas liikmesriikide eraldatud avalikke vahendeid kasutatakse avalik-õiguslikus meedias läbipaistvalt ja ranges vastavuses aluslepingute protokollile 29; on arvamusel, et omandi läbipaistvus on meediapluralismi oluline komponent; palub komisjonil jälgida ja toetada edusamme massiteabevahendite omandisuhete alase teabe suurema vahetamise edendamisel;
42. toonitab, et meediavabadus peaks hõlmama ka vabadust meediale juurdepääsul, tagades interneti lairibaühenduse tulemusliku pakkumise ja sellele juurdepääsu kõikidele Euroopa kodanikele mõistliku aja jooksul ja mõistliku hinna eest, täiustades traadita tehnoloogiat, sealhulgas satelliite, mis võimaldavad internetiühendust;
43. toonitab, et vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikale on ametiasutustel Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 10 alusel positiivne kohustus kaitsta sõnavabadust, mis on toimiva demokraatia eeltingimusi, sest teatavate vabaduste tõeliselt tulemuslik kasutamine ei sõltu üksnes riigi ülesandest mitte sekkuda, vaid võib nõuda positiivseid kaitsemeetmeid;
44. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile, OSCEle ning Euroopa Nõukogu Ministrite Komiteele, Parlamentaarsele Assambleele, Veneetsia komisjonile ja inimõiguste volinikule.

21.6.2012

KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS

kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile

ELi harta: ühesuguste tingimuste kohta meediavabaduse tagamiseks kõikjal ELis
(2011/2246(INI))

Arvamuse koostaja: Marek Henryk Migalski

ETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et vaba, sõltumatu ja mitmekesine, nii võrguväline kui ka internetimeedia on üks demokraatia alustalasid, ja tunnistab teabeallikate mitmekesisuse tähtsust tõelise meediavabaduse ja -pluralismi jaoks; rõhutab, et vaba ja sõltumatu meedia säilitamine ja täiustamine kogu Euroopas on kõigi ühistes huvides;
2. märgib, et vaba ja sõltumatu meedia ning vaba infovahetus täidavad otsustavat rolli mittedemokraatlikes režiimides toimuvates demokraatlikes muutustes, nagu araabia kevade sündmused hiljuti näitasid; palub komisjonil tähelepanelikult jälgida meediavabaduse ja -pluralismi olukorda ühinemisläbirääkimisi pidavates riikides ning pöörata piisavalt tähelepanu vaba meedia rollile demokraatia edendamisel kogu maailmas; rõhutab sellega seoses Euroopa demokraatia sihtkapitali tähtsust (Euroopa Parlamendi 29. märtsi 2012. aasta soovitus nõukogule Euroopa demokraatia sihtkapitali võimaliku loomise korraldamise kohta¹);
3. tuletab meelde, et Euroopa Inimõiguste Kohus on tuletanud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklist 10, mille sätted sarnanevad põhiõiguste harta artikli 11 sätetega, liikmesriikide jaoks massiteabevahendite mitmekesisuse tagamise positiivse kohustuse, mis on osa ühenduse õigustikust;
4. märgib, et üha enam ajakirjanikke töötab ebakindlates tingimustes ja neil puuduvad normaalsel tööturul tavapärased sotsiaalsed tagatised;

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA-PROV(2012)0113.

5. seab eesmärgiks tagada kvaliteetse ajakirjanduse edasikestmiseks vajalike tingimuste loomise kaudu meedia mitmekesisus ning kvaliteetsem avalik arutelu ja kogu ELi hõlmamine, palub komisjonil seetõttu esitada ajakirjanduse rahastamise uued mudelid ja rõhutab, et kehtima peab toimetuste vabadus;
6. rõhutab, et komisjon peab jälgima, et liikmesriigid tagaksid oma riigis põhiõiguste harta reaalse ellurakendamise, mille tunnuseks on massiteabevahendite mitmekesisus, võrdne juurdepääs teabele ja neutraalsuse kaudu tagatav pressisõltumatuse austamine;
7. rõhutab, et mitmekesine meediamaastik on demokraatliku süsteemi korralikuks toimimiseks väga oluline, kuna kodanike osalemine avalikus arutelus ja teabe kättesaadavus digitaalmaailmas sõltuvad aktiivsest ja konkurentsivõimelisest audiovisuaalse ja trükiajakirjanduse sektorist;
8. märgib, et Kopenhaageni kriteeriumide kohaselt peavad Euroopa Liiduga ühineda soovivad riigid järgima ühenduse õigustikku, mis sisaldab põhiõiguste hartat ja täpsemalt selle artiklit 11, milles nõutakse massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse austamist; märgib teiselt poolt, et kuigi Euroopa Liidu praegustelt liikmesriikidelt nõutakse samuti harta järgimist, puudub mehhanism selle tagamiseks;
9. rõhutab eelkõige tõeliselt tasakaalustatud Euroopa duaalsüsteemi olulist rolli, milles on demokraatia, sotsiaalse ühtekuuluvuse, integratsiooni ja sõnavabaduse edendamisel oma poliitilisest ja majanduslikust survest sõltumatu roll nii eraõiguslikul kui ka avalikõiguslikul meedial;
10. märgib, et muutused meediakeskkonnas ja kommunikatsioonitehnoloogiates on infovahetusruumi põhjalikult ümber kujundanud; märgib, et uued tehnoloogiad on loonud uusi võimalusi sõnavabadusele ja eneseväljendusele, mis võivad etendada olulist rolli inimõiguste, demokraatias osalemise, vastutuse, läbipaistvuse ja majandusarengu edendamisel; märgib, et piiranguteta eneseväljendust on võimalik ka väärkasutada inimõiguste ja põhivabaduste rikkumiseks; rõhutab seetõttu, kuivõrd olulised on eetilised normid ning meetmed võitluseks üleskutsetega vihkamisele, vägivaldale ja terrorismile; väljendab siiski seisukohta, et nende uute suhtlusplatvormide olemasolu iseenesest ei taga veel sõnavabadust ja meediapluralismi ning et see ei vähenda valitsuste vastutust selles valdkonnas; rõhutab, et digitaalsed maapealsed edastusplatvormid toetavad arvamuste mitmekesisust, kuna nende abil on eriti hästi võimalik vahetult levitada mitmekesisest kohalikku ja piirkondlikku teavet madalate tarbijahindadega;
11. rõhutab, et piisavat tähelepanu tuleb pöörata meediaomandi koondumise tasemele liikmesriikides; rõhutab samas, et massiteabevahendite mitmekesisuse mõistet ei saa kitsendada ainult sellele probleemile, vaid see hõlmab ka tsensuuri keelamist, ajakirjanike allikate ja teabeandjate kaitset ning küsimusi, mis seonduvad poliitikas osalejate ja turujõudude avaldatava surve, läbipaistvuse, ajakirjanike töötingimuste, meediakontrolli asutuste, kultuurilise mitmekesisuse, uute tehnoloogiate arendamise, teabe ja sidevahendite piiranguteta kättesaadavuse, internetile tsenseerimata juurdepääsu ja digitaalse lõhega;
12. kinnitab veel kord võrgu neutraalsuse põhimõtet, mis peab tagama interneti püsimise tasuta ja avatud, demokraatlikku suhtlust tugevdava tehnoloogiana;

13. kutsub liikmesriike üles andma jõulisemaid hinnanguid meediapluralismi, meediavabadust ja sõnavabadust üldiselt ähvardavatele ohtudele ja tegelema kõnealuste ohtudega nende tekkekohas; liikmesriigid peaksid võtma meetmeid meedia ülemäärase koondumise kõrvaldamiseks oma jurisdiktsioonis;
14. rõhutab, et ajakirjanike allikate kaitse tuleb kõigis liikmesriikides täielikult ja tõhusalt tagada;
15. rõhutab, et liikmesriigid peavad kindlustama asjakohaste ja konkreetsete õiguslike tagatiste abil ajakirjanike ja toimetuste sõltumatus, ning juhib tähelepanu toimetuste põhikirjade tähtsusele, et takistada omanikel, osanikel, valitsustel ja välistel sidusrühmadel sekkuda uudiste infosissusse; rõhutab sellega seoses, et toimetuste sõltumatus ja edastatava sisu iseseisvus ning riigi kontrollist ja sekkumisest sõltumatu meedia on vaba ja mitmekesise meediamaastiku jaoks väga olulised;
16. märgib kahetsusega, et komisjon ei ole Euroopa Liidus meedia koondumise probleemidega tegelemise kolmeastmelise protsessi raames liikunud edasi kolmandasse etappi; palub seoses sellega komisjonil avaldada viivitamata teatis meediapluralismi näitajate kohta ELi liikmesriikides;
17. kutsub Euroopa Komisjoni üles viivitamatult alustama tööd ettepaneku kallal, mis tagaks pressiettevõtetele ja ajakirjanikele allikate salastatuse absoluutse kaitse;
18. märgib, et multimeediaühiskonnas, kus on kasvanud ärihuvidest lähtuvate ülemaailmsel turul osalejate arv, on mitmekesise meediamaastiku tagamisel ning sõnavabaduse kaitsel ja edendamisel ülimalt oluline roll tugeval avalik-õiguslikul meedial, eeldusel et see suudab hoida vajalikku distantse avaldatava mõjuga;
19. tuletab meelde, et praegune finantskriis ohustab meediapluralismi ja on põhjustanud mitmetes liikmesriikides sõnavabaduse ja tsensuuriga seotud probleeme, mis on mõjutanud avalik-õiguslikku meediat;
20. kiidab heaks komisjoni tellimusel läbi viidud sõltumatu uuringu järeldused ELi meediapluralismi mõõtmise näitajate määratlemise kohta ning ergutab komisjoni kasutama igakülgset meedia vaatlusvahendit, milles kohaldatakse massiteabevahendite mitmekesisuse laia mõistet ja mille abil on võimalik kindlaks teha potentsiaalsed ohud liikmesriikide meediapluralismile, ning esitada soovitusel kõnealuste ohtudega tegelemiseks;
21. tuletab meelde oma 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni digitaalajastu avalik-õigusliku ringhäälingu ja duaalsüsteemi tuleviku kohta¹, milles rõhutatakse avalik-õigusliku meedia tähtsat ühiskondlikku rolli; rõhutab sellega seoses tasakaalustatud käsitusviisi tähtsust seoses avalik-õigusliku ja eraringhäälinguga, et kaitsta konkurentsi ajakirjanduses, teavet ja arvamuste mitmekesisust;
22. tuletab meelde Euroopa Nõukogu soovitusi ja deklaratsioone, mille kõik ELi liikmesriigid on heaks kiitnud ning mis sätestavad Euroopas kehtivad normid sõnavabaduse,

---

¹ ELT C 99E, 3.4.2012, lk 50.

ajakirjandusvabaduse, massiteabevahendite mitmekesisuse ning avalik-õigusliku meedia sõltumatuse, korralduse, ülesannete ja rahastamise osas; tuletab liikmesriikidele meelde kohustust nendest Euroopas kehtivatest normidest kinni pidada ning soovib, et liikmesriigid tagaksid avalik-õigusliku meedia asjakohase, proportsionaalse ja stabiilse rahastamise, mis võimaldab sellel täita oma ülesandeid, sealhulgas hariduslikku, kultuurilist ja demokraatlikku rolli, kindlustab selle poliitilise ja majandusliku sõltumatuse, kohandub digikeskkonna muutusega ning edendab info- ja teadmispõhist osalusühiskonda koos esindusliku ja kõigile kättesaadava kvaliteetmeediaga;

23. rõhutab, et üha enam ajakirjanikke töötab ebakindlates tingimustes ja neil puuduvad sotsiaalsed tagatised, ning toonitab, et meediatöötajate töötingimusi tuleb parandada.
24. rõhutab meediaettevõtete ühiskondlikku vastutust, kuna nad omavad märkimisväärset ideoloogilist ja poliitilist mõju; rõhutab, et meediateavitus peaks seetõttu vastama järjekindlalt ajakirjandusliku eetika, sealhulgas objektiivse teavitamise normidele;
25. rõhutab meediavaldkonda reguleerivate sõltumatute riiklike asutuste väga olulist osa meediapluralismi kaitsmisel ja liikmesriikide meedia objektiivsuse, erapooletuse ja vastutusvõime tagamisel; kutsub liikmesriike üles tihendama meediavaldkonda reguleerivate asutuste koostööd riiklike kontrolliasutuste Euroopa võrgustiku (EPRA) raames ning tõhustama oma vastava avalik-õigusliku ringhäälingusüsteemiga seotud kogemuste ja heade tavade vahetamist;
26. rõhutab eraõiguslike kanalite omandilise kuuluvuse läbipaistvuse tähtsust, mis on vaja tagada kõikides liikmesriikides, ning kutsub komisjoni üles jälgima ja toetama edusamme selles valdkonnas;
27. innustab komisjoni ja liikmesriike pöörama komisjoni meediaalase asjatundlikkuse poliitika raames piisavalt tähelepanu meediaalasele haridusele, mis peab tagama kodanikele vahendid neile edastatava üha kasvava teabemahu kriitiliseks tõlgendamiseks ja selles orienteerumiseks.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	19.6.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 27 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Zoltán Bagó, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Santiago Fisas Aixela, Lorenzo Fontana, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Emma McClarkin, Emilio Menéndez del Valle, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Gianni Pittella, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Hannu Takkula, László Tőkés, Gianni Vattimo, Sabine Verheyen, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	François Alfonsi, Ivo Belet, Seán Kelly, Iosif Matula, Rui Tavares
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Luigi Berlinguer, Mario Pirillo

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	21.2.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 47 -: 6 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jan Philipp Albrecht, Mario Borghezio, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Frank Engel, Kinga Gál, Kinga Göncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Anna Hedh, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Juan Fernando López Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Louis Michel, Claude Moraes, Georgios Papanikolaou, Jacek Protasiewicz, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Auke Zijlstra
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Dimitrios Droutsas, Mariya Gabriel, Monika Hohlmeier, Marian-Jean Marinescu, Jan Mulder, Raül Romeva i Rueda, Kārlis Šadurskis, Salvador Sedó i Alabart, Janusz Wojciechowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Knut Fleckenstein, Karin Kadenbach, Ivailo Kalfin, Iosif Matula, Ivo Vajgl